

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ УМОВАХ ВІЙНИ

Олена БОНДАРЧУК,
*завідувач кафедри психології управління
Центрального інституту післядипломної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України,
доктор психологічних наук, професор,
Заслужений працівник освіти України*

Київ 15 вересня 2022 р

Постановка проблеми

Тло реалізації освітнього процесу в умовах сьогодення

- ▶ Понад 2000 закладів освіти різного рівня зазнали пошкоджень або зруйновані;
- ▶ Поганий або нестабільний зв'язок у багатьох регіонах країни (відзначає кожний п'ятий респондент).
- ▶ Значна частина здобувачів освіти виїхали за кордон.
- ▶ Вплив екстремального стресу на психічний стан учасників освітнього процесу:
 - 82% складно зосередитися лише на навчанні;
 - 78% важко концентруватися на заняттях,
 - 32% переживання недоречності навчання («Для чого?»), «провини вцілілого» («Як я можу навчатися, коли гинуть люди?»)

З висловів досліджуваних здобувачів освіти:

- ▶ «Мені складно повністю зосередитися, постійно тривожусь».
- ▶ «Після нічної повітряної тривоги важко прокидатися, не те що долучатися до занять, особливо зранку»
- ▶ «Не зрозуміло, чи знадобиться все це мені!

Водночас близько 90% учасників опитування вважають, що вчитися потрібно й зараз, навіть попри всі проблеми воєнного стану.

НОВІ АКЦЕНТИ МЕТИ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

- ▶ поєднання процесу опанування ключових компетентностей з психологічною підтримкою й належним спілкуванням,
- ▶ збереження психічного здоров'я учасників освітнього процесу через повернення до рутини,
- ▶ створення атмосфери довіри й психологічної безпеки як основи успішного освітнього процесу в кризових умовах.

ОСНОВНІ ОЗНАКИ ПСИХОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

- ▶ *людиноцентризм*, гуманістична спрямованість;
- ▶ взаємодія, *вільна від* проявів психологічного насилля (неприйняття і безпідставна критика, публічні образи й приниження гідності, звинувачення, погрози, дидактогенія та ін.);
- ▶ *референтна значущість і причетність кожного* до конструювання й підтримки психологічної комфортності освітнього середовища тощо

Результат: особистісне благополуччя й зростання кожного суб'єкта освітнього процесу

Управління психологічною безпекою освітнього середовища закладів освіти як основи психологічної підтримки педагогічних працівників під час війни

- ▶ Першочергова *увага до психічного й емоційного стану людини* (свого і учасників освітнього процесу), постійні комунікації з метою виявлення відповідного зворотного зв'язку й пережитого досвіду.
- ▶ Обмеження (по можливості) *негативного впливу зовнішнього середовища* на себе та всіх учасників освітнього процесу, водночас із включенням воєнного контексту в освітній процес («Чому?», «Як?» «Яким чином?»).
- ▶ *Регулярна комунікація* керівника з працівниками, залучення колективу до генерації загальних рішень, поточних і стратегічних планів, пріоритетів розвитку для закладу освіти зараз і після перемоги на основі підтвердження основних цілей й сенсів професійної діяльності («сіяти розумне, добре, вічне»).
- ▶ *Самовизначення* у власній позиції та сприяння у самовизначенні інших учасників освітнього процесу *в ситуації війни*
- ▶ *Фасилітативна підтримка* учасників освітнього процесу за принципом Монтесорі («Допоможи мені це зробити самому»).
- ▶ Організація *психологічного навчання з основ психосоціальної взаємодтримки*, розвитку позитивного й критичного мислення, умінь самопідтримки тощо.

САМОПІДТРИМКА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЩО СПРЯМОВАНА НА ЗДОБУТТЯ БАЛАНСУ МІЖ ПСИХІЧНИМИ ВИТРАТАМИ Й ВІДНОВЛЕННЯМ ОСОБИСТІСНИХ РЕСУРСІВ

- ▶ **Активізуємо свою діяльність.**
- ▶ **Приймаємо свої можливості, не вимагаємо від себе неможливого.**
- ▶ **Працюємо розмірено, зберігаємо звички й ритуали.**
- ▶ **Періодично відволікаємося від новин.**
- ▶ **Проживаємо свої емоції.**
- ▶ **Підтримуємо зв'язок із людьми, які складають екологічне коло спілкування.**
- ▶ **Не відмовляємо собі в маленьких радощах.**

ДОСВІД кафедри психології управління ЦІПО ДЗВО «УМО»

► Вебінари : Youtube канал УМО:

Особистісний ресурс протидії морально- психологічному тиску в умовах гібридних загроз, 18 лютого 2022 р. на День єднання України

5 вебінарів «Психологічна допомога особистості в умовах війни», квітень-травень 2022 р. <https://youtu.be/EQ62pSCttbI>

- Консультування у команді гарячої лінії «Психологічна підтримка для українців в умовах війни», благодійний фонд «Запорука», <https://bit.ly/3PDCdCT>
- Психологічна підтримка педагогічних працівників у процесі підвищення кваліфікації в Центральному інституті післядипломної освіти ДЗВО «УМО»
- Психологічне навчання в рамках спецкурсів в Українському відкритому університеті післядипломної освіти – цифровому аналогу ЦІПО <https://uvu.org.ua/>

Дякую за увагу!

Контакти:

м. Київ, вул. Січових стрільців, 52-А,
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»,
корпус 3, к. 3.7

Центральний інститут післядипломної освіти
кафедра психології управління

- ▶ E-mail: kafedra.psychology1@gmail.com
- ▶ <http://umo.edu.ua/>
- ▶ <https://www.facebook.com/profile.php?id=100017683685970&ref=brem>

Разом до перемоги!